

ПЕТИ ОКТОМВРИ - ДЕН НА СТАРА ЗАГОРА

Уважаеми съграждани,

Сърдечно Ви поздравявам по повод 5-и октомври – Ден за радост и възхвала, Ден на Стара Загора.

Град на поети, липи и прави улици – град с история и с мечти.

Вървете с гордо чело и вършете добри дела!

Честит празник, хилядолетна Стара Загора!

Таньо БРАЙКОВ
Председател на Общински съвет
Стара Загора

Уважаеми старозагорци,

С дълбока гордост и искрена радост Ви честитя Празника на Стара Загора, град-герой!

Издигнал се като феникс от пепелта, с хилядолетната история, с духа и устремите му хора.

Този ден за всички старозагорци е свещен, защото е повод да помним, че заедно можем, че имайки вяра в доброто бъдеще, няма невъзможни неща.

Нека се радваме на успехи и добри дела!

Честит празник, Стара Загора!

Живко ТОДОРОВ
Кмет на община Стара Загора

ЮБИЛЕЙ - 25 ГОДИНИ...

ВЕСТНИК

„ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС“,

заедно със списание „Птици в нощта“ продължават по естествен начин традицията на Стара Загора да бъде един от най-значимите литературни центрове в България. Градът на Поетите имаше нужда от подобни издания. Само имената на Кирил Христов, Николай Лилиев, Димитър Подвързачов, Гео Милев, Веселин Ханчев, Иван Мирчев, Иван Хаджихристов и Д. Б. Митов (издавал от 1928 до 1944 г. едноименния вестник в София) са достатъчни за подобно самочувствие. Освен това ТУК живеят и творят литератори, членове на националните ни писателски съюзи и сдружения, членове на Дружеството на писателите Стара Загора. Вестник „Литературен глас“ има амбицията да обединява не само живеещите в града, но и всички талантливи хора на перото в нашата страна.

Изданиято дава път на млади творци, дебатира върху важни проблеми на българската култура и изкуство, рецензира нови книги, представя изложби на художници.

на стр. 2

90 + 25 = „ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС“

от стр. 1

През пролетта на 1994 година за 24 май излезе първият самостоятелен брой на „Литературен глас“. Той беше продължение на Д.Б.Митовия вестник. Имаше съгласие с няколко старозагорски писатели да продължим традицията на нашия земяк, изпълвайки същото заглавие и шрифта. И ако може, на същото художествено ниво. Вестникът намери своя естествен стопанин - Народно читалище „Даскал Петър Иванов - 1988“ през тази същата 1994-та. На практика се осъществи желанието на редица старозагорски писатели като Христо Кацаров, Стоян Стаев, Петър Тонков, Жеко Христов, Иван Груев, Иван Бонев и др., да имат своя трибуна. И бяха първите, които предоставиха свои литературни материали и дадоха силен старт на „Литературен глас“. С годините изданието от регионално, придоби и национално измерение. Освен наши автори на страниците му все по-често се появяват творбите на писатели от цяла България. Своеобразна връзка със старото Д. Б. Митово издание още в първите години успяхме да осъществим чрез интервюта и спомени с Радой Ралин, Марий Ягдов и Божидар Божилков, бивши членове на старата редколлегия отпреди 1944-та. А в новата, освен изброените съоснователи през годините участваха: Стойчо Маджарски, Славчо Николов, Марин Добрев, Виолета Бончева, Стоил Стоилов, Петър Батев... Известно е, че ние, българите, трудно работим в група. Затова и с времето редколлегията се свиваше, докато в момента сме най-ефективни в състав: проф. Румен Стоянов - поет, преводач и публицист, преподавател по испански и португалски в СУ „Св.Кл.Охридски“, проф. Иван Бочев - художник, преподавател във ВТУ „Св.Св.Кирил и Методий“ и една лама - Красимира Божанова - автор на няколко книги с поезия, компютърен дизайнер, редактор и коректор на изданието, и моя милост, който подбира материалите и се грижи за финансите и разпространението. През годините изпращахме броеве в Народната библиотека, в Областните библиотеки, на постоянните ни автори, в известната столична книжарница „Български книжици“, на творчески съюзи и сдружения в София и страната и на абонатите ни, разбира се...

Ние не селектираме писателите, критиците и художниците по никакъв признак. Единствени критерии бяха и са - художествените. Това си личи и от прегледа на вестника през годините. Освен съоснователите от Стара Загора, които споменах, наши автори са били: Владимир Свинтила, проф. Стоян Каролов, Константин Илиев, Михаил Неделчев, Иво Рафайлов, Снежана Иванова, Владимир Шумелов... в по-ново време: Таньо Клисуров, Канстантин Еленков, Йордан Стоев, Кирил Попов, Боян Ангелов, Иван Есенски, Нико Стоянов, Стайко Топалов, Атанас Капралов, Кънчо Великов, художниците Злати Златев, Иван Бочев, Валентин Дончевски, Димо Генев, Михаил Косев, Татяна Полихронова и редица още майстори на четката. И още имена от пишещите ще цитирам:

проф. Иван Бочев - Рисуника

БЛАГОДАРИМ ТИ!

Далечната 1994 г. Време разделно. Време на криза в ценностните системи. Преходен период. Комунизмът ту си отива, ту пак се връща, а Демокрацията стои на портата и се чуди кой път да хване.

Време за мошеници и балавери. Може да станеш кредитен милионер, да основеш банка или да купиш завода за един долар. Хитреците така и направиха. Ама наши Данчо - не! В такава време реши да издава вестник. И не такъв, дето да го носи печалба, с реклами и големи мадами, ами да е на чиста загуба. Литературен вестник. И за капак на всичко - провинциален литературен вестник. Сиреч - кафе с препенции.

По стар български обичай, още на прощъпулника на вестника всички си казаха: „Нищо няма да излезе! Я изкара пет броя, я не!“ Излязоха първите броеве, и се започна една... Едни критикуват оформлението, други съдържанието, трети броят колко грешки са допуснали в печатницата. Всеки, който що-годе може да чете, си дава мнението. Сбърка се Главният редактор. Не може да разбере, кои са приятелите му и кои враговете?! Накрая се досети, че са едни и същи хора и така си реши тотално проблема за връзки с обществеността. Междувременно вестникът укрепна, стъпи си на краката, освободи се от провинциалните комплекси, изправи снага и дори според някои навири нос. Издаде стотния си брой, напук на прогнозите. Някои автори започнаха да търсят връзки, за да ги печатат, и се сърдят по три месеца, ако ги отхвърлят. Други се правят на оципани госпожици и твърдят, че вестникът е недостоеен за музата им.

Все по-често читателите започнаха, като стигнат до последната страница, да се връщат, за да прочетат втори или трети път материала, който им е харесал. А понякога се случват и такива „празнични истории“, както казваше Христо Фотев. Откриваш оригинално есе, или отдавна известен факт, който под другъ възъ, два стиха, като две бисерни мъниста, от никому неизвестен млад поет, или нещо неочаквано свежо от утвърден и вече позабравен автор. И тогава Пегас те понесе във външния свят на литературата и в душата ти затрептяват струни, за които мислиш, че отдавна са били скъсени.

Излезе и брой двеста. Вестникът държи ръката си върху пулса на културния живот в града на поетите.

Благодарим ти, Йордане, че с вестника успяхи макар и за час да ни извисиш над делника. Искаме да ти пожелаем хиляда броя и още двадесет и пет години живот на „Литературен вестник“, но не бива да се месим в работата на Господа, може да си много повече.

Маргарита САПУНДЖИЕВА

Румен СТОЯНОВ

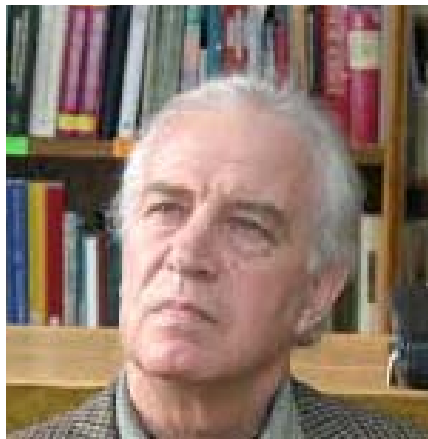
Основан през септември 1928-а от Димитър Борисов Митов, известен като Д. Б. Митов, още по-вкратце Дъба, седмичникът заема важно място в онования ни културен живот. Спира да излиза през март 1944-а. И е възстановен през 1993-а в Стара Загора като притурка на вестник „Синя поща“. Сетне от следващата 1994-та го поема читалище „Даскал Петър Иванов-1989“ и вече 25 години го пише.

Онази година първа, 1928-а, основополагаща за „Литглас“, изискава да кажа, без капка съмнение, че той е най-старият литературен (не хумористичен) вестник, съществувал понастоящем в България, започнал своя път преди десетилетия.

Читалищата ни са хиляди, но: колко от тях боравят с вестник? Из София те са десетки, ала никое няма свое печатно издание. В тоя смисъл „Литературен глас“ е хубав пример, уви, самотен, за подражание. И буди възхита, защото не е никак лесно да бъде осигурявано съществуването му. То се дължи на тихото и неотстъпно постоянство на неговия главен, редактор поета Йордан Атанасов. Не преувеличавам като го наричам човек-вестник. А красивия вид, отличаващ „Глас“-а, го дължим на Красимира Божанова. Той не е градски ограничен, защото в него сътрудничат творци от цялата страна и в тоя смисъл е дело с национален обхват: без ни най-малко да пренебрегва местни дейци, съумява да води едно разумно равновесие спрямо поети, писатели, критици, художници, живеещи във от Старозагорското. „Литературен глас“ продължава и традицията, установена от Дъба, сиреч отвореност, чрез преводи, коментари, към инородни автори.

На многая лета!

МЕРЕНО И НЕМЕРЕНО ЗА ТАНЬО КЛИСУРОВ

На мен ми е хубаво да напиша няколко реда за най-новата книга на Таньо КЛИСУРОВ „Мерено и немерено“ – в стих и проза. Защото в книгата са написани хубави стихотворения и спомени и най-после – така се присъединявам към поздравите на многото приятели и почитатели на поета за неговия 75-и рожден ден – 23 май!

Книгата излезе от печат дни преди юбилей – за това се постара екипът на печатница „Литера принт“ в Стара Загора. Това е хубаво. Както е хубаво, че корицата и илюстрациите са дело на художника доц. Злати Златев, пак от Стара Загора.

„Да имаш приятел художник означава да сте съмишленици, да споделяте някои общи виждания за живота и изкуството – пише в книгата си Таньо Клисуров, – но същевременно всеки да е себе си, да отстоява позициите си, да спорите, но запазвайки правото на другия. Имам няколко приятели – майстори на четката. Между тях е и Злати Златев.“ („Да имаш приятел художник“)

Книгата започва с „обобщаващо“ всички усещания и мисли в нея стихотворение:

Бързо тече живота –
мерено и немерено:
днес си тинейжър смотан,
утре младок напреп...

(„Бързо тече живота...“)

Отгук е и заглавието „Мерено и немерено“ – като света, който днес ти дотига, утре е розов, ту към стиха посягаш, ту към скучната проза...

Следват четири раздела: два със стихотворения – „Последни, може би“ и „Посвещения“, два с уж „скучна проза“ – „Истории в минало време“ и „Жив(ях)ея с тях“.

В тези стихове на поета диша днешният ни живот – ужелничен, уж обикновен с обикновени въпроси и тревоги, а цяла една житейска философия е в тях. Това е зръцето заряд в стиховете на Таньо Клисуров, което го прави творец търсен, обичан, тачен. Той се вглежда в себе си – променя се незабелязано, с бръчици или с петънца по лицето, но

Лицето ми е, честно казано,
все още моето лице...

(„Огледало“)

И макар от някаква снимка той да се вижда „невероятен старик“, остава си все със своето лице – на обичан поет, на човек от живота с цялата си чувствителност към него...

Без да е всеобщ любимец: Характер в мен животът изкова... („Любимците“)

Той е внимателен, деликатен, с Дебелянска състрадателност :

Подай ръка на победения все пак
(той в този миг отчаяно те гледа).

Туй ще е убедителният знак,

че заслужаваш своята победа

(„Над победения не тържествуй ти...“)

В тези стихове е и цялата трагичност на днешния ни живот:

Мечтите се превърнаха в илюзии,
остана роб довчерашия роб.

Изтече през отворените шлюзи
надеждата за нещо по-добро...

(„Мечтите се превърнаха в илюзии...“)

Разбира се, не само социалните усещания са тема, и любовта е в тази поезия – топла, с овладени чувства и безкрайна близост:

На тази възраст всичко се приема
със хладен разум, с отрезвени чувства.

(„Спокойно“)

Той не разбира фразата „Ние си принадлежим“ – „Истинската любов не е принадлежност, няма цена“. („Принадлежност“)

И ето стихотворението, от раздела „Посвещения“, което вече е сърцевина на хубавата обич: „Мария, Мария, обичам името ти, защо да крия...“:

Две са Мариите – една на небесния, една на този свят.
Първата роди Божия син, втората – моя.
Те ме закрилят едновременно от земното зло.

На едната Мария, когато съм слаб се моля,
другата с устни лекува горещото ми чело.

В „Посвещения“ са и стихотворения, посветени на поетите Добромир Тонев – „Доброто в името му беше вилдетено“, Стойчо Стойчев

и дамата Ивановци – Иван Мирчев и Иван Хаджихристов, на Димитър Дананлов от Чирпан, на други още творци, скъпи за българската култура.

Така е и с прозата – освен лични преживявания от ученическите до зрелите години, написаното в следващите раздели „Истории в минало време“ и „Жив(ях) ея с тях“ са бисерни зърна и страници от историята на българската литература – заради знаковите имена в спомените, заради казаното от един или друг голям творец, с когото Таньо Клисуров е имал щастливата възможност да се срещне и да общува.

„Общуването с големия поет беше рядък шанс за нас, неговите съвременници. Ние получихме от него уроците му – артистични и строги, полезни и необходими. Но аз си мисля за днешните поколения поети и читатели, а и за идните. Дано, когато разтворят книгите на Иван Мирчев, да усетят аромата на тези уроци – от пластичния му мускулист и задълбочен стих, от човечността и обичта, които лъхат оттам.“ („Иван Мирчев“)

За Стойчо Стойчев: „Творецът служи не на партийна, а единствено на човешката кауза. Това го обрича да побеждава конюнктурите. Както това направи Стойчо.“ („Победителят над конюнктурите“)

Ето и за един от гените на българското слово – Павел Матев: „Запомнил съм още и поетическите формули, които петът сподели онази вечер, формули, изкристализирали в творчествата му лаборатория: „Синевата не е нищо друго, освен съгъстен простор“, „Цял живот не мога да се освободя от чувството, че куршумът, който Яворов насочи към себе си, ми нанесе жива рана, тя няма да завехне“, „Думите са ноти. Стихотворението – оркестър“ („Нашият земяк Павел Матев“)

Написаното до тук за книгата „Мерено и немерено“ и за нейния автор Таньо Клисуров не е достатъчно, макар той сам да пише за себе си, че „Претенциозно е поет да се наричам...“. Нататък сам ще допише за себе си читателят, като навлезе в ширнатия свят на поета. И сам ще се убеди, че както при всички големи поети, така и при Таньо Клисуров думите му все ще живеят...

Трифон МИТЕВ

Таньо КЛИСУРОВ

ЖЕНЧОВЦИ НЕ НИ ТРЯБВАТ

Набихах крак по прашния площад на поделението. Строева подготовка. Шести час. Нарочно сложен в програмата последен, за да е в най-горещото време на деня. През едното рамо - Калашников, през другото - противогаз. Механично обръщане наляво, надясно, кръгом.

- Редник Клисуров!

- Аз!

- Марш при ротния! - даде заповед старшината, който ме бе извикал по име.

Разтревожих се, но и бях облекчен, от друга страна, защото отървах за петнайсетина минути стресовата. Стаята на ротния е на втория етаж на сградата. На първия е ротното помещение с изпирвания до вратата днешален, стаята за политическа подготовка, стълбището, което води надолу към тоалетните...

- Другарю капитан, явявам се по Ваша заповед!

Ротният дори не благоволит да вдигне глава. Вперил е поглед в разписанието, където са написани занятията и темите им. Минават минута-две.

- Това твоє ли е?

Държи в ръката си тетрадката ми. В нея съм записвал случаи, впечатления от казармения живот, стихове в различни варианти.

- Моя е, другарю капитан.

- Намерих я при проверката в шкафчетата тази сутрин. Защо се занимаваш с тези глупости? Освен това е подсъдно, та ти си записвал данни, които са военна тайна.

Стоях като онемял. Нищо не разбирах.

- Записал си, например, какво си правил на онзи-деншино учение по химическа подготовка. Чета и се чужда на акъла ти. Всичко това в стихчета, а? Такива женчовци, дето пъшкат и въздишат, не ни трябва. Мъже са ни нужни...

- И Ботев е писал стихотворения, другарю капитан. Откъде ми дойде наум? Как можах да противореча на капитана? Лицето му почервенея.

- Ти какво... за Ботев ли се мислиш, с Ботев ли се сравняваш?

- Не, аз само...

Ротният се доближи до сантиметри до лицето ми. Усетих неприятния му дъх:

- Ще задържа тетрадката ти. И повече да не намирам такива работи в шкафчето ти!

А как ми се пишеше! Свирах се под одеялото в спалното нощем и записвах хрумналия ми образ. Или в часовете по политическа. Останалите дремеха, приспани от монотонния глас на лектора: „Армиите на Варшавския договор са като мощен юмрук...“

По два пъти в месеца изпращах стихотворения до „Български воин“ и „Народна армия“. Без успех. Един ден ротният пак ме извика. Дали не е намерил нещо компромитиращо в шкафчето ми?

- Абе, Клисуров, напечатали те в „Народна армия“. Закапачето се заинтересува от тебе. Имали сме, казва, поет в полка. Ако те извика - да не вземеш да се оплакваш. Ти си пиши спокойно, щом работата е толкоз сериозна. Хайде, свободен си!

МАРИЯ

На съпругата ми

Мария, Мария, обичам името ти, защо да крия,
то у мен като в църква висока звучи.

И ми дава кураж - като името на онази Мария
с най-майчините от всички очи.

Ти си любимата, ти си майката, ти си всичко,
което думата Всеотдайност може да побере.

Девет кръга върху зръдта ти са изписани,
точно в средата улучва жестоко острие.

Злото, което премеджда праца, не се ли насити,
не утоли ли най-сесте досегащата стръв?

Ти си ранената, а бършеш нежно с косите си
дракостините мои с нищозни капчици кръв...

Днес седа в едно кафе. Победял съм, защото
вече излиз житейската чаша дълго кафе.

„Мария!“ - вика на сервитьорката от барплота
барманът с бяла риза и панталони от кадифе.

Виждам момиче с безвкусен гърдан на шията,
с разкрити точета и червило с ярък цвят.

Искам да изкрещя: „Не я наричай Мария!“
Две са Мариите - една на небесния, една на този свят.

Първата роди Божия син, втората - моя.
Те ме закрилят едновременно от земното зло.

На едната Мария, когато съм слаб се моля,
другата с устни лекува горещото ми чело.

ТРИ РАЗКАЗА ОТ БАНКО П. БАНКОВ

УЧЕБНА ГОДИНА

Сутрин, когато премръзнало петно от зимното слънце близне дъно на сенчест кладенец между високи покриви, Захапка се протяга и буди Сдьвчо: „Хайде, време е!“. Сдьвчо се прозява сънливо, гуреливите му очи лепнат,

търка ги усърдно с лапи. Захапка и Сдьвчо са кучета помиярчета, недохранени брат и сестра, на петна като хиени, но с добри сърца. Живеят в картонен кашон от плазмен телевизор, в дълбок заден двор. В кашона е заветно, облицован е със стиropopни подилънки, те са крепели телевизор-красавец да не се ожули, докато го превозят от магазин до някой етаж на горделивите сгради, загърбили двора.

Като се наговорят кой какво ще прави през деня и кога ще се приберат (а те правят едно и също всеки ден), Захапка и Сдьвчо се измъкват от двора, всеки с грижите си. Захапка застава пред входа на близкия месарски магазин, срещу осланена църковна градина. Свива се на кълбо върху слънчево петно, разтопило леда върху плочника и чака търпеливо. Щом първият купувач излезе от магазина, скача, маха с опашка и го гледа с надежда. Купувачите най-често я отминават, даже се случва някой да я срита. Захапка квичи тихичко, хуква да бяга, прави завой и пак се връща, да маха любезно с опашка. Има купувачи, които ѝ подхвърлят кокалче, обелки от салам или даже цял кренвирш.

Сдьвчо се спотаява зад будката за вестници на тролейната спирка. Изчаква пътниците да се качат, скача в тръгващия тролей секунда преди задната му врата да се захлопне и кротува между крака в маратонки, кубинки и дамски ботуши с високи токове. Да не ти се случва да те настъпни дамски лакиран ботуш с висок ток!

Слиза на спирката до Софийския университет, шмугва се в студентската навалица и незабелязан се изкачва до голяма аудитория под покрива. Тя е сумрачна, възпращна и топла. Сгушва се под седалка на последния ред и цял ден слуша лекции по литература. Привечер, гладен, но горд, с глава натежала от знания, се промъква в дълбокия заден двор и се пъхва в кашона, където го чака Захапка.

- Какво ще вечеряме? - пита нетърпеливо Сдьвчо.

- Ще вечеряме, след като първо ми разкажеш за какво учихте днес - не отстъпва Захапка.

Двамата спорят известно време, но приказки се разказват по-сладко, след като си хапнал. Затова Захапка и Сдьвчо вечерят с каквото е донесла от месарницата, кокалчета, хрущялче, обрезка салам, омотана с ароматен канап. После се сгушват гръб о гръб, за да се топят, леден вятър се шмугва и фучи като през фуния в задния двор между горделивите къщи. Сдьвчо

разказва за сакато листовиче, за горделива тиква, за момче, което лети до луната, за баба Цоцолана и за Сънчо, гдето идва от горица. И докато разказва за Сънчо, двамата се унасят и заспиват.

На сутринта пред месарницата Захапка се хвали пред останалите кучета, как братчето ѝ следва в Университета и един ден ще учи на четене и писане десета в кучешкото училище.

МЕЧО РИБОЛОВЕЦ

Тази зима старата мечка роди само едно мече, което кръсти Шишко. Когато снегът се стопи и го изведе на раззеленен склон в усойна долина, свраките си умряха от смях. Какъв ти Шишко, мечето беше слабовато като лисиче и рошаво, колкото и да го ближеше майка му. Докато подтичваше след нея, често се спъваше, търкулваше се по урвата и нервирната мечка слизаше да го захване за врата и измъкне от драките. Кърмата не ѝ достигаше, Шишко беше все гладен и тя започна отрано да го учи да изравя сочни луковичи и

коренчета, да лапа какавиди и облизва мравуняци. Когато заруменяха ранните малини, Шишко се изправяше на късите си задни лапи, придърпваше с предните бодливо клонче и лакомо

зобаше сладките плодове. Внезапно изтърваваше клончето, то го шибваше по муцуната и Шишко отново се търкаляше по надолнището.

По дъното на долината подскачаше на прагове и почиваше във вирове весела река. В нея живееха плашливи пъстърви и ситни като кутрета мренки. Грейнеше ли слънце, мренките се стрелваха на орляк под сребреещата повърхност на вировете, изчезваха в подмоли. В сенчестите коренища на върби се криеха мустакати раци, дотчувахе се предпазливо да покриват жаби. Край реката понякога пощухаха прелитати на север дивы гъски.

Шишко беше опитвал да си хване шавлива рибка. Нагазваше във вировете, тичаше тромаво подир стрелкащите се мренки, удряше с лапи по повърхността на водата, вдигаше облачета пясък от дъното. Но рибките все не се хващаха.

Една сутрин дива гъска със сив каскет и бяло герданче свари Шишко да плаче на брега на реката.

- Защо плачеш, меченце? - попита гъската.

- Ъ-ъ-ъ...

- Боже, това мече не умее да говори.

- Шото искам да си хвана рибка, а те не даваш да ги улова, ъ-ъ-ъ! - ревна още по-високо Шишко, как така да не умее да говори.

- Ами така кажи, аз ще те науча - заутешава го гъската. Тя беше стара и опитна, летяла беше пет пъти от северния полюс чак до топлите страни. - Рибки се ловят по два начина, както ловят гъските или по мечешки. По първия нагазваш тихо във вира и като видиш рибка, гмуркаш се надолу с главата, захпаваш и я глътваш.

Шишко реши да опита веднага начина. Нагази напред вира, гмурна се надолу с главата, зарита със задни лапи, преобърна се и плъсна по гръб. Като се изправи, плюеше вода и кашляше. Пое дъх и каза на пресекулки:

- Искам по ме...ме...чешки...

“Колко е несръчно това мече, че пък е и нетърпеливо”, помисли гъската. Все пак реши да бъде любезна.

- Твоят северен вуйчо, мечокът Гризли, лови така: Сяда на камък напред бързей в реката, отваря уста и чака. Рибите, които се изкачват по течението, се засилват да прескочат бързая, литват във въздуха и някоя му влиза в устата.

Гъските отлетяха на север, а Шишко седна на камък в реката, разтвори уста и зачака. Чака цял следобяд и на другия ден също, но в устата му влетяха само една заблудена муха и две пеперуди. Нямахше кой да му обясни, че в българските реки мренките и пъстървите скачат през бързеи само когато в тях не са нагазили мечки.

От реката го напъди старата мецана. Докато Шишко се сушеше на слънце, скара му се да не взима от гъски ум и тръгнаха да го учи как се вади мед от пчелна хралупа и се друсат зрели круши. До есента Шишко заприлича на името си, напихаша се, окръгли се, запристъпва тромаво.

Когато запрехвърчаха първите снежинки, сви се в разцепено от светкавица коренище на вековен бук вдън гората, прозина се сладко и се унесе в сън.

КОМПЮТЪР ЗАТВОРНИК

Един скъп компютър със синкав екран, мощна памет и мишка, вързана с опашката си за него, бе заключен в кабинета на очилат академик. Вратата и прозорецът на кабинета бяха преградени с железни решетки, затова компютърът виждаше отсрещните сгради, планината и небето нарязани на квадрати, като в затвор. Решетките много го дразнеха.

Всяка сутрин академикът седяше пред клавиатурата и заставяше затворника да смята до вечерта. Вадеше, делеше, коренувахе и логаритмувахе, докато задръстеше паметта му с точни числа. Те имаша опашки от по двайсет и четири цифри зад десетичната точка. Хрумваше ли му нова идея, изтриваше всичко сметнато и започваше отначало. Непрекъснато му хрумваха идеи.

Компютърът бе се наситил на сметки. Мечтаеше да избяга от зарешетения кабинет или поне академикът да си спомни, че е бил малък и да му се принека да гледа филм за трите прасенца, за Снежанка и седемте джуджета, автомобилно състезание на писта или за кратера Нгоро-Нгоро. Ами ако в монитора надникне истински лъв? Главата му е голяма, не ще може да се провере в кабинета.

Една нощ крадци се спуснаха с въже от покрива, сризаха прозоречната решетка и отнесоха компютъра. „Свобода, свобода!“, извика той, докато го пъхаха в багажника на крадена лека кола, друсаха го по неравни пътища и го смъкнаха по тъмно стълбище.

Свободата се оказа мазе без прозорци, с мижава крушка, провесена под олющен таван. Крадците включиха компютъра в мрежа и го караха да превежда чужди пари по тяхна сметка на Бахамските острови, поръчваха си скъпи стоки на кредит от големи магазини и предлагаха запознанство на богати вдовици, като се представяха за напети хубавци или очилати академици. Компютърът се червеше от срам.

Най-сетне полицията залови измамниците. Компютъра задържаха като веществено доказателство в склада на следствието. Целото се проточи с години, уж освободеният затворник престана да брои дните. Дремеше на запрашена полица между сервиз от единайсет здрави и една пукната кристална чаша, и дамско кожено палто от визон, което прехранваше трето поколение молци.

Сънуваше, че се връща в зарешетения кабинет и очилатият академик му възлага по цял ден да вади, дели, умножава и коренува числа с чудесни опашки от цифри зад десетичната точка.

ПЪРВИ ОКТОМВРИ - ДЕН НА БЪЛГАРСКАТА ПОЕЗИЯ

Николай ДОЙНОВ

ЖЕНА

През стаята ми ще премине...
През стаята, през стаята... През мене ще премине,
до прозореца ще паднат дрехите
и ще разтвори книга,
наслуки взета. Аз също някъде във
стаята живея, неповярвал в нейното
присъствие. Реален образ там,
във огледалото.

Ще я докосна, не сега, във тялото ѝ
ще се пръсна, не сега, ще я запали,
може би след малко, но не сега...
Сега! Цигарата ми свети като фосфор –
аз съм тук, там някъде във стаята,
невероятно чист,
чулив, почти кристален,
безсилен да измоля
нейното безсмъртие.

Кристина БОЖАНОВА

ЕМИГРАНТСКО

По облаците перести изпращам,
написано с перо от птица,
едно стихотворение емигрантско
под светлината на Зорницата ...

Тук вятърът умерено е силен
и с пръстите от есенни листа
в косата ми играе и се крие –
навярно твоите длани са това...

След време ще се върна, може би.
Ти ще ме чакаш.

Или не...
За днес прогнозата дъждовна е.
Звънни, да чуя твоя глас поне!

Тук континентите се сливат
като във магия.
Протягам ти ръката си – вземи я!

Радка БАЕВА

Препънах се в зелените очи на лятото.
Охлузиха си коляното, ръцете...
Ще отболят, ще заздравеят раните,
но как ще свикне с болката сърцето?
Потънах в погледа красив на лятото.
Светът се срути като пясъчна стена.
Остана само лятото. Като стихия
отключи всичките ми сетива.

Изгубих се в зелените очи на лятото
и нямам спомени къде, кога съм била.
Остават още два сезона: есен, зима
неподреденото да подреда
и сянката на лятото и светла,

и красива

в деня си да вгради
или от паметта си да изтрия.
Знам, ще си тръгне скоро лятото
със жеравите, с птичките ята,
а в мене ще остане само ехото
от сребърнозелените му чудеса.

Надя ПОПОВА

На Иван Есенски

И каква стана тя, Иване,
с нашите скъпи внуци?
Твоите - наполовина германци,
моите - наполовина гърци.
След Коледа пак си заминаха...
Дали ще ги видим скоро?...

На кого да разкажем приказка,
да попеем за „... моя гора“?

Те са хубави и зелени -
досуц като нея, гората.
Още рано е с теб да тлеем,
да се жалим и да жалеем;
словото ни държи, ината -
оня жилав, с планинско върше,
подквасения с тих бял Дунав,
дето няма ръка - да го скърши,
нито вятър - да го издуха.

Той държи ни гръбнака изправен
сред сатрапи, лъжи, миражи,
той пред чуждите ни издава
като дрезгав звънец на прокажен.
И ни праща светулки след всяка
прашна жътва и празна дата...

Казват, че сме изпуснали влака?
Е, да тръгваме. По водата.

Здравко ПЕЕВ

БДЕНИЕ

Искам да стоя в покоя,
под небесните тъми,
Като кротък звездоброец,
под звездите сам-самин,

Искам да стоя в покоя
като вятър над вода.
И на рибите във роя
самотата да следя.

Искам да стоим сред зноя
на червените жита,
Но вихрушките под воя,
сред осила и пръстета.

Нека жалбата ми стигне
до небесните уши.
И във вечността надникнал,
душата ми да се утеши.

Пенчо ПЕНЧЕВ

СТРАННИК

Нощем в съня ми броди странник самотен,
обикаля из мрака с беззрачни очи,
на пръсти пристъпва притихнал и кротък,
звук не издава, върви и мълчи.

Скита в тъмата без посока, самичък,
като призрак без сянка в мрака стаен,
край него в превара светли сънища тичат,
а той, тих и потаен, наднича из мен.

Кой си, какъв си? - ми се ще да попитам.
Защо ме спохождаш в късни доба и час?
Защо все самотен в съня ми се скиташ?
Дали този странник в нощта не съм аз...

Първолета МАДЖАРСКА

ЧОВЕК СЕ РАЖДА

Човек се ражда днес, за да живее.
От този миг започва да умира.
Пълзи, расте, прегърбва се и тлее
и ляга във земята. Просто спира..

Той цял живот е мръзнал и гладувал,
душата му е гаснела на сянка.
И жив ли е? Нима е съществувал?
За хляба – страх, за близките. Ва банка.

Премазал го е влак – живот преминал,
на малка гара спрял да си почине.
Прошавал се е с близкия – загинал,
избягал от мечтите през комина.

И търсил е свещта да драсне в мрака.
Човека да провиди, да проходи.
На клада е изгарял с дъх на дракон.
По пътя е останал само с Бога.

Човек се ражда, иска да живее,
но всеки ден смъртта чертае знаци.
Затуй, преди да легне, вика, пее
или пък плаче, че дошъл е здрачът.

Че всеки ден е бил борба за хляба.
Борба за обич, за да оцелее.
Прашника божа, малък боабаб е –
пълзи, расте, прегърбва се и тлее.

Худ. Татяна Полихронова, Обител 2

Иван ЕНЧЕВ

ЖИВОТОПИС

В памет на поета Иван Николов

Той мина край живота ми погътно
като усмивката на тих чудак на гара
с брада и очила, и весела цигара –
и скришом аз му подражавах смътно.

Подобно благ мъдрец го обожавах
за всяка негова раздумка закачлива,
с която в други съпровод далеч отивах –
и житието тъй си продължавах.

Надничаш в неговата етажерка
като към лекции на очилат професор,
но се срамувах да го питам, нос провесил,
от скъпи думи как една се жертва.

Редеше често шах – играта умна,
и се подсмиваше на стара своя грешка.
Не жертва той парцалата сред битка тежка,
а своето сърце – за точна дума...

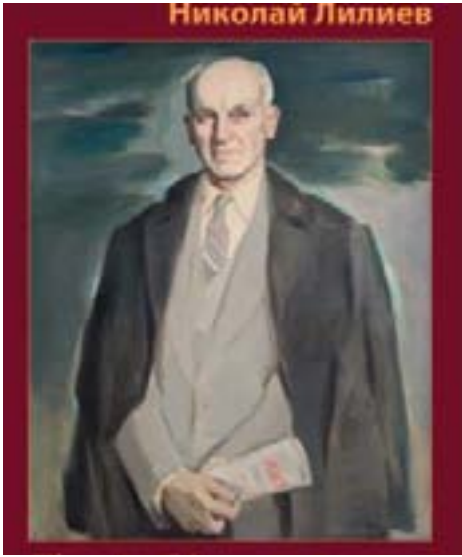
Навярно с радост село Горски извор
игрите на момчето с луничките помни,
но няма кой да върне счупените стомни,
напълнени с мечтите му по изгрев.

„То вечер след светулки тича още
и в шепите си шом ги хване, е щастливо,
че носи най-красивото фенерче живо.“ –
Това един шурец ми каза снощи.

Димитър МАВРОВ

всеки
неия поглед
към мен
ми нанася
щети.
очите ѝ
оставят
огнестрелни рани
по
цялото ми тяло
и в цветове
незайни
душата ми
кърви.
усмивката ѝ
държи
надеждата ми
за гърлото,
убивайки я
бавно
и боли...

но дори
с последен
дъх,
безцветен,
сив,
като
самотен вълк
гладуващ,
побеснял
и див,
ще гоня
вечно
силуета ѝ
красив...
-
умирайки
за нея
никога
не съм
се чувствал
по-жив...
d.m.m.

НАГРАДЕНИ СТИХОТВОРЕНИЯ ОТ ШЕСТИ КОНКУРС „НИКОЛАЙ ЛИЛИЕВ“ 2019 ГОДИНА

ТРЕТА НАГРАДА

Асан ХАДЖИПЕХЛИВАНОВ от Плевен

ЛАСТАР ОТ КАВАК

Пролетта е момиче на тънкото рамо с кобилица,
пролетта е поточе със девствено топла снага,
пролетта е парче синева и гнездене на птица,
пролетта е прашец от бадеми, и ситна троха.

И какво като тръгват катуни пияни по съмване
и какво като цвият площадно бели коне,
вселенски кахъри нощем ме мъчат приятели
и какво като Бог ми предлага назаем криле.

И какво като пръхва пръстта и лудо дими,
и какво, че пристъпват жените със бели забрадки,
и какво като гаят звездата в сиромашките дни,
и какво като Бог ми изпраща на сън забравки.

И какво като пеят каруци по слънчеви пътища,
и какво като лазарки ходят по селски мегдан,
кадифяна в ръце пренапридам житейските халища
и осъмва душата игличина в бялата ми длан.

Пролетта е момиче на тънкото рамо с кобилица,
пролетта е ухание прясно от крайпътния мак,
пролетта е вино памидено в дървена бълкица,
пролетта е сърцето ми - строен ластар от кавак.

Худ. Сашо САНДЪВ, Селски момиче

*Поощрителна награда
за млада поетична надежда*

Никоleta СТЕФАНОВА
на 18 години от София

КЪРВАВОТО КЛАДЕНЧЕ

След като бе посечен,
а кърриците му паднаха тежко пред очите,
оцелелите взеха главата
и я измиха на кладенчето,
така както невестите плакнат стомните си.
Днес, в реката се води битка,
но в кладенчето се е уталожила тишината
и кръвта.
Бенковски умира на Христова възраст;
на разпети Петък оставям
Великденче на скалата
и чувам
Божията песен.
България възпява своя герой.
Велик ден е.

*Поощрителна награда за млада поетична
надежда от Стара Загора*

Силвия КОЛЕВА
на 23 години от Стара Загора

Сънува всеки своята Итака
с отворени очи, пиян от чувства.
Отчаян, болен, знае: тя го чака
и той в очакването вкопча пръсти.

Върви към нея всеки ден, не спира,
в миража – близо, иначе – далечна.
Наказан и благословен разбира,
че в него – смъртния, е просто вечна.

Напук на страховете и зли стихии,
земята е готов да преобърне,
дълбоките ѝ тайни да разкрие,
докато устремя велик не сбдне.

Години още толкова да минат,
копнеежът пак ще греє млад, прекрасен!
Не значат нищо тлеещите сили,
снегът в косите нишичко не значи!

За миг единствен, цял живот си струва.
Животът в този миг е. Тя го чака.
С отворени клепачи я сънува,
повярвалият в своята Итака.

Дочка ВАСИЛЕВА

ПРЕДИ ДА ХВЪРЛЯ – ВСИЧКО Е В ДЛАНТА МИ

„Ези“ или „тура“ е просто случване
под пръста на съдбата като медиум.
Държа юзтите на света в юмрука си
и се надявам без дори да гледам,

че изборът ще се окаже правилен.
(Ако е грешен - аз не съм виновна!)
Монетата звънти и се търкала
и още няма никакви посоки...

«Ези» или «тура» - предлага бъдеще...
Монетата в дланта ми обещава
най-безпроблемни изходи и пътища,
плащ, който вярата ще защитава

от мен самата и от присмеха на другите,
от пукнатата стомна на очакването.
Кръжи монетата - възшебен пумпал,
преди да обяви в едно мълчание
със продължителност
една въздишка само -
решение, посока, мир, война...

Преди да хвърля – всичко е в дланта ми.
А после... е „ези“ или „тура“...

В ГЛАВАТА МИ ЖУЖАТ ПЧЕЛИ

Узряха тишините ми. Презряха.
Изсъхнаха стеблата им до корен,
че все във грешния сезон цъфтяха
и затова останаха безплодни.

Подреждах ги. Наричах ги по име.
И чаках да се сбъднат като сънища.
Намразих пролет, лято, есен, зима,
а тишините все жадуват пътища.

И думички - пчели да ги помилват.
Стаените надежди да опрашат,
че безнадеждно тихото горчино е
като утайка подир вино в чашата...

Сезоните ръцете си измиха...
Сърдити ветрове мъглите влячат.
В сърцето ми гнезди умора тиха.
В главата ми жужат пчели. И плачат...

ИЗТРЕЗНЯВАНЕ

Кръчмарят томахаваката зарови
и вино във водата ми не сипва.
След толкова погълнати отрови
забравих вече как от гняв се кипва.

Нетрезвите ми нощи на сбогуване
оставиха душата ми под ножа
на всичко, за което си е струвало
да я продам или да я заложа.

Във огледалото на махмурлука
най-грезвите ми мисли циркулират.
Но късно е... И вече не ми пука
дали достойнството се рециклира.

МИГ ПРЕДИ ЧЕРВЕНОТО

Лавина разнолики погледи
по тротоарните неравности подскача.
Промениливите, предъжковни пориви,
стопят се висящи в полуздрача...

Над маратонките пробягва смях
и плавно се превръща в шепот.
Тичинковата тишина едва сега
разбра, че е превърната в планета...

В галопите - завижда влагата,
с накупващия ревматизъм...
А пък зеленото на светофара
пропуска избирателно, замислено

успелите преди гнева, да забележат,
че са могли да спрат. И да се влюбят...
И да се върнат... Миг преди червеното
да изкрещи, че всичко е изгубено...

НАЙ-ХУБАВОТО НЕЩО ОТ ЖИВОТА МУ

Старикът - много блед и неизбърсенат,
със всеки ден по малко се стопява.
Привикнал е със болката - не пъшка,
и всяко ново утро благославя...

Усмивката - калинка неуместна -
е кацнала на бледите му устни,
с които се опитва да пропепне,
че споменът е жив и не го пуска...

Че в сънищата нощем се повтаря
най-хубавото нещо от живота му -
едно момиче с името Наталия
във бяла рокля на червени рози...

Това момиче – същото, с което
животът му премина като в приказка,
което го очаква на небето,
за да завършат жизнения цикъл...

ЗАДВИТРИНЕН МОНОЛОГ

Пред погледа ми движи се градът.
Момчетата прегръщат си изгорите.
Децата пред витрината растат,
а запаянковците оживено спорят...

През зимата фонтанът е покрит
и летните си гълъби сънува.
Под лампените жълти светлини
снежниките унесено танцуват...

Април разнася цветния си дъх
надлъж и шир под облаците бели...
Децата пред витрината растат,
а птиците извиват нежни трели.

Покрай фонтана лятото плете
от тънки водни пръски фини мрежи.
Прохожда детство, смее се, расте
и остарява без да забележи,

че зад прозрачната, невидима стена
със стъклен поглед неуморно кима.
От глина, но без право на душа -
(Рекламното лице на магазина съм.)

Без бръчки, без гримаса, без живец.
(Единствено обвивката ми сменят.)
Поспелите се вглеждат в етикета,
но никога не забелязват мене...

Листата падат... Брули ги дъждът.
(Какво ли е дъждът да те измокри?)
Пред погледа ми движи се градът,
но в неговия поглед - аз съм рокля...

100 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА АЛЕКСАНДЪР ВУТИМСКИ

СКИТНИКЪТ И ВРАНИТЕ

Разпиляни
листа.
Есента.
Врани -
понесени
с кръсъци
черни ята.

Над къщя,
над градини
и улици,
над дървета,
обрулени -
с вятъра
те летят
и летят,
и летят.
Над дървета
обрулени -
врани.

- Аз ги гледам
от пустата улица.
Над тях
небето
е бледо
и ледено.
И те мръзнат -
бездомни,
настръхнали,
сиви...

Врани,
неспокойни
прегракнали птици,
разпиляни
по жици
и клони.
Като вас
в тоя час
без подслон
аз се лутам в студа
из града
с вледенени ръце.
Като вас
с леден глас
и с тревожно сърце
- прегракнали -
врани -
чакам
леда
и зловещото,
тежко
мълчание
на суровата зима.

...Вятърът брули
жестоко,
до болка
очите ми.
До съзни ми тежи есента.

Измръзнали улици.
Разпиляни
листа.
На черни ята
врани
в осланената есен
със кръсъци
все летят
и летят, и летят.

МОЕТО РОДНО СЕЛО

Моето родно село е далече.
Там, под огромното ведро чело,
ведро чело на балкана - изсечен
в синьо небе. - Мойто родно село!

Долу във пролома волна река
мие брега - и гори, и полини.
Долу във пролома волна река
тихо протича във слънце обляна.

Моето родно село е далече...
Вечер бездомна, огромна луна
слиза без шум зад баира изпечен.
В къщите черни тече тишина.

Моето родно село е далече...
Днеска защо ли го спомням с тъга?
Малко ли, малко ли стихнали вечери
мокри очи не притварях - от глад?...

Мое печално, далечно село!
Бедно село, о, кога ще те зърна
светло под ведрото горско чело,
светло - от радост спокойна обгърнато?

ВЛАК

В безпределните, тъмни полета
пее весело черният влак.
- И безшумният вечерен мрак.
И студеният сън на купето.

Във стъклата есенният вятър,
долетял отдалече,плющи.
И лети, и лети,и лети
като птица-дълбоко в полята -

устременият влак... И сърцето ми!
И тревожните мои гърди!
Ето - бледи - прелитат звездите.
Ето - ледно - минава небето.

О, пътувай, пътувай, пътувай
във бездънната, тъмната шир!
О, пътувай, пътувай безспир,
влак, носи ме, стихийно, вълнуващо

към звездите, далече напред -
срещу мрака безкраен в полята,
срещу вятъра, черният вятър.
О, пътувай, носи ме напред!

Аз жадувам движение, влак!
Аз съм жаден за пролетни полети.
Мойте мисли са смели и волни...
О, пътувай, лети със крила!

ВТОРА НАГРАДА

Здравка ХРИСТОВА от Русе

ЕМИГРАНТИ

Не ги одумвайте, че тръгват сяло
Със сак мечти, адрес, един билет.
За чер хляб с чер труд чужда пръст ще драпат
Животът ще ги нищи като дреб

Ех, тук-там някой ще изпеува гневно...
Накрая... пак ще стане автомат!
Кръв, пот, ум, съвест ще пресмята в евро...
Едни - ще се пречупят... Продадат!

На дребно ще крадат, хитруват, просят.
И ще затъват в кал. А нощем с крек
Ще бягат от гъмжащите въпроси:
„Кой бях? Кой съм? Защо? Как? Накъде?“

Най-ловките в житейската рулетка
Ще грабнат джакпот. Ще се „уредят“.
Ще парадират с лукс. Зверчета в клетка...
И в омагьосан кръг ще се въртят.

Все нещо ще им липсва. Ще се връщат
Насън към корените си назал.
Ще скърпват разпиляната си същност
И бледи спомени за роден град.

Полуусетили неумолимо:
Продали са се за живот менте.
Разкъсват се по... Имат две чужбини -
И тук. И там.

Родина - вече не!

ГЛИНЕНОТО ЧОВЕЧЕ ИЛИ – ПО-БЛИЗО ДО НЕБЕТО

Цял живот не стига – да се подготви да отиде по-близо до Бога! Не може – без да е стъпил здраво на земята! „Островът на глиненото ангелче“... Защо така се казва книгата – пита го водещата на „Нощен хоризонт“?

И науката казва: няма ли до него,

детето, човек, който да отваря очите и душата му за доброто и красивото...

Къде на шега, къде на игра – Серги ГЪОШЕВ прави точно това! Дядото и внучката си говорят за ангели, говорят си за Бога, за Дядо Боже – непрекъснато! Островът – това е твоята къща, твоят дом, това си ти – така се връщаме и към Сътворението и Съзателя, Твореца – с Него сме нещо – Той трябва да ни води, да ни наставлява... след Него трябва да вървим...

И тук – изведнъж – „някои дедовци се мислят за грънчари!“ Пинокио и Буратино?! защото ти го ваеш, ти го правиш това. Така авторът застава в линията на Елин Пелин, на Ангел Каралийчев, на А.Толстой; човечето, било разказ-притча, било дядова приказка – появява авторът...

А то действително си съществува това човече...

По-възрастните читатели помнят и она Серги Гъошев, който пак така – на шега, на игра – скиташе из цяла България – села, градове и махали, и разпитваше със своите герои интересни и поучителни истории; по

никога не натрапваше поуката, не изтъкваше видяното като някаква негова способност...

В „Островът на глиненото ангелче“ виждаме преживявания – не разкази, не истории, а преживявания. Да се спрем на „Всеки двор трябва да си измисли своя азбука“.

Детето само започва да си задава въпроси, върви и пита.

И така стигат до един двор. Дядото нарича тоя двор своя държава – често чуваме същото определение по радиото и по телевизията.

„...Не си самичка в тоя живот, ситнежо малък. И да не ги познаваш, във тебе живеят много хора, дремуват си, ала щом ти потриват, набързо ще се разсънят. Ще се опитаме да ги повикаме навреме.“ Детето идва като на хриплика !?/.

Възрастният трябва да научи детето да пита!?! без да му досажда. Иначе – горко му на това внуче!

„Аз, дядо нали не съм дърво? – Не си... Ами защо ме кръчкаш?

Не случайно тази книга започва с резитбите, и със сътворяването на Глиненко:

„...Човечето заприличало на ангелче. Поставил го сред остан-

лите предмети в пещта. Когато тя изстинала, почистил Глиненко и с вълнение духнал в отвора. Да, това е мелодията, помислил си грънчарят в блаженството на мига първи да види рожевата си такава, каквато си я е представял. А и какъв може да е гласът на едно ангелче, освен да възхвалява слънцето, а ние, останалите хора, да чуваме мелодията на слънчевите капки...“/ 83 СТР.

Тук няма как да не си спомним за автора на Буратино – татко Карло, както и за майстора на Калчо от „Ян Бибиан“ на Елин Пелин.

На места авторът не може да избегне дидактиката – и Соломон, на когото не му е било полесно...

Това е политиката ти, дядо – да проповядваш, без да се налагаш!! („Поляната на скараните дървета“)

Детето трябва да се научи да търси доверието ти, мъдростта и опита ти...

Константин ЕЛЕНКОВ

Серги Гъошев, *Островът на глиненото ангелче*, Издател: Топ Ню Бук, 2018.

В СВЕТЛИНАТА НА ИЗГРЯВАЩОТО СЛЪНЦЕ

Ирина АЛЕКСАНДРОВА

Можем да се запитаме: защо? Защо Япония? И четейки тези стихове, ще си отговорим. Всъщност – отговор няма. Кой би могъл да каже защо красотата го привлича, защо обича и е обичан, кои са онези закони, които го водят в житейския избор... Така естествено Ирина АЛЕКСАНДРОВА обхваща с перото си близки и далечни светове. Това е страстта на човека да бъде участник в движението на живота, да открива и да споделя, да отправя послания. Страната на изгряващото слънце я е облягнала. Проникнала я е. И Ирина Александрова е проникнала в нея. В многопластовата ѝ мъдрост. В обичаните, правите, изкуството, природата ... Но не като познавач-изследовател, а като поет.

С чувствителното си перо. С тънката четка на художник, който се вглежда в изящството на мига. Понякога с едри мазки, които помнят детайла, обобщават. Органично и с искреност стиховете от книгата „Кутия за чай“ пренасят японската

древност в днешния ден, през погледа на различния. Сливайки конкретно с общовалидно, те по своemu осмислят случващото се, наблюдавано в старинни гравюри, прочетено – и видяно чрез възбуждането – със сърце и душа.

Красива е „японската“ вселена на Ирина Александрова – японска и всемирна, лична и общочовешка. Тук ще открим и „разкази“, които ни потапят в реалното време, и онези „осмислени чувства“ (Георги Константинов), които вдъхват живот на думите, превръщайки ги в слово. Тези стихове не са опит за превъзпяние, а истинско съпреживяване. Възторжен отклик и поклон, откриване на другия път, далечния – към който се тръгва по свои пътеки.

Един шурец, „объркал стаята с лилавата“, пренася дзен философия в преживяването на лиричeskия „аз“: Тополите вървят към изгрева – или това са самураи?! Зората меч кове – за справедлива истина./ Безстрашен, доблестен да бъде краят ти.

Най-труден е пътят до простотата, до истинските стойности. Именно чрез простотата, доблестта, безстрашието „печелиш с тленността облога“. Безшумно, със спокойна искреност/ нощта отваря тъмната утроба. Върви монах – лъжица и копанка./ Вода – от шепата./ Листо за сянка. („Мелодия на тема „дзен““)

А Ирина Александрова ще ни пренесе в една „градина каменна – на Вечността убежище смирено“, където „спокойно дните и годините текат през вените ѝ/ и всяка болка става незначителна“ – и „няма нерешими въпросителни“. Всеки стих тук е част от една обща идея. С проникновението авторката противопоставя трайно и ефирно,

„неспящата неподвижност на камъка“ и възторга от празника, който отминава. Именно в противопоставянето се очертава картината на живота, изниква философският извод: Да бъдеш тук завинаги – и тук да е последната ти кота .../ И камъните ще ти опростят смъртта – като живота.

Особено оригинална е идеята в стихотворението „Бонсай“, в което човекът усеща „гравитацията тежка на епохата“, растейки надолу. Според авторката древните японци са измислили бонсея „за утешение на хората“: Какъв възторг – да се разхождаш/ сред дървета високи десет сантиметра. Всъщност – каква алегория на бездуховността! (Усещам издиряват чувствата.)

Оловни войничета, с тяхната строга маршова стъпка, с празни раници – еднакви, дребни, бездушни, потъват все по-дълбоко в пръстта: И барабани биеха .../ и барабани би ... и бараба ...

Красота в своята образност и цветни хармонии носят стихотворенията „Изложба на японско изкуство“ и „Бягство“ (направанът „Ириса“ на Огата Корин): Реката Шин Охаши – гейша в синьо/ гостоприемно своите обятия разтваря ... отново и отново/ вода и светлина.

А ето как авторката прониква във вселената на едно оживяло изрисувано цвете: Избягах в приса/ в лилавата му пещера/ по мъхеста оранжева пътека. Зрителните възприятия, грацията на нюанси и живият разказ в много случаи завъртат сякаш филмова лента във вътрешното ни зрение, създават богато на асоциации преживяване. Алегории и ненаатрапчива символика носят пълнота на смисъла.

Тук ще „прочетем“ още историята

на падналия в битка самурай: Припява вятър скръбната балада:/ На вишна пъфнал цвят./ Луна/ Ограда. („Мотив върху меч“); ще почувстваме възхищението пред прекрасната куртизанка Уменока: Дъх на цвета и звън на струни –/ тях чували са ги министри и шогуни. ; И тези стихове на древните поети – / за залеза, за вятър сред дърветата./ За срамежливата луна, за плясък на весло печално./ За лотос сред водата на къпалнята ... („Куртизанката Уменока“); ще преценим през „пътека от воденични камъни“, които криволичат между Преходност и Вечност, между Живота и Смъртта – и вместо пшеница „мелят търпеливо времето“: Брашното ние сме./ И в нас/ на Бъдещето хлябът дреме.

Подобно съпоставяне ще срещнем още и в две поредни стихотворения: „Хартини фенери“ – леки и яркочетни като переперуди, скрили своите тайни, и „Каменен фенер“ – създаден да е вечен. Неслучайно първото стихотворение е кратко като полет, мах на переперудени криле, устремени сякаш да уловят мига.

Тук ще се докоснем и до древното изкуство „икибана“, до опита да се претвори „танка“, тази уникална японска поетическа форма, до хартинната магия „оригами“ ... Ритмът на стиховете е повествователен, близък до слога на притчи и легенди, римата е предимно свободна.

Единен е цикълът „Кутия за чай“, единен в многостранния си съвременен поглед към „древните японски гравюри“, както гласи подзаглавието. Тези стихотворения, убедена съм, ще бъдат истинско естетическо удоволствие за ценителите на поетичното слово.

Александра ИВОЙЛОВА

АЛЕГОРИЯТА КАТО РАЗВИТА МЕТАФОРА

да бъде определена и като пътуване към спомените. Още на прима виста възприемаме това увлекателно четиво като сериозно и мъдро, без да залитае в негативната семантика на улични като понятие омоним в заглавието. Още повече, че в преобладаващата си част книгата е населена със светли образи, липсва спатаж от хора, страдащи от долапчийски синдром или синдром на Турет; велзевули и т.н.

Алегорията в художественото слово на Елена Влашка е развита метафора, провокира мнемонично въздействие и аналитично внимание, особено в изповедните послания, съчетаващи като в менипеев смешно и тъжно, добро и зло; доброто е нестойно, красивото е нетрайно, само молитвата за България е за всички наши сънародници !/ „Молитва...“, „Моето символ-верую“./

Човешкото битие в представите на тази авторка е неповторимо и в духа на тъй наречената от модерната фотография теория на objets trouvés. Писателката го обективира не само и не просто с обржаждащите я предмети, а и с различните преживявания, пораждани от тях в душите ни, превръщайки ги в знаци, символи, лишени от излишна наративност и от досадна постулативност.

Всеки езотерик ще открие с лекота

в книгата емоционална и мнемонична свързаност в тематично подбрани разкази и еленици. Налице е взаимно допълващо се и обогатяващо се по форма езиково-стилово единение („Шепа вода“). В „Играта свършва с капучино“ надделява философският размисъл, удивително композиран с танцуващ език и подвижна метафора. Следващите това есе еленици са също така „игриви“, но и мнемонично провокативни. Експлицирано и в анданте и андентино тонирани форми, понятието живот е изведено като впечатляваща параномазия. В „Заднената пряха“ есето е изпълнено със звуочно мезоанафорично повторение, за да се обективира по-категорично образа на „пъстра/та/многогътаност“ – живота. В оределящата картина се долавя конотативен акцент със социален привкус: „Всичко е добро, щом има чуждо кокалче“. Ключовият за цялата книга образ е синтезиран проникновено във финала на есето: „Малка задънена улица с много изходи към живота, с много съдби. Събирателен образ на целия град.“

В засилената социална тоналност на есето „Човек на две банки“, надделява усещането за социална безизходност и крайно редуцирана резистентност. Авторката е пацифист, доброто ѝ сърце щади здравословното състояние на духа на читателите. И те възприемат словото ѝ като внушаващо надежда, а не отчаяние. Творец е само онзи, чето слово не руши разумните основи в живота.

Двойният смисъл в художественото

е не само учение, но и хората на спонтанно изречени мъдрости .

слово на Елена Влашка се налага като алегория и развита метафора; наблюдения, спомени, характери и действия са структурирани текстуално и проблемно – концептуализирани, остроумието е набирание на идеи в бързо и разнообразно съчетаване.

Друго достойнство на книгата е пластично обективизираната идея за привързаността и обичта на човека към домашните любимци !/ „Целувката на Рита“/. Експресивните съчетания на витално и некролатрично тонира разказа с неподражаем реализъм. Предшествано от рисунка по мокро, есето „Няма да умрем от скука“ е озвучено от гласа на светлосенките: „Нищо не е такова, каквото е“. Но ето че е жива и способността на авторката да пресъздава и крайни чувства: убийствен маразм произлиза есето „На семейни начала“.

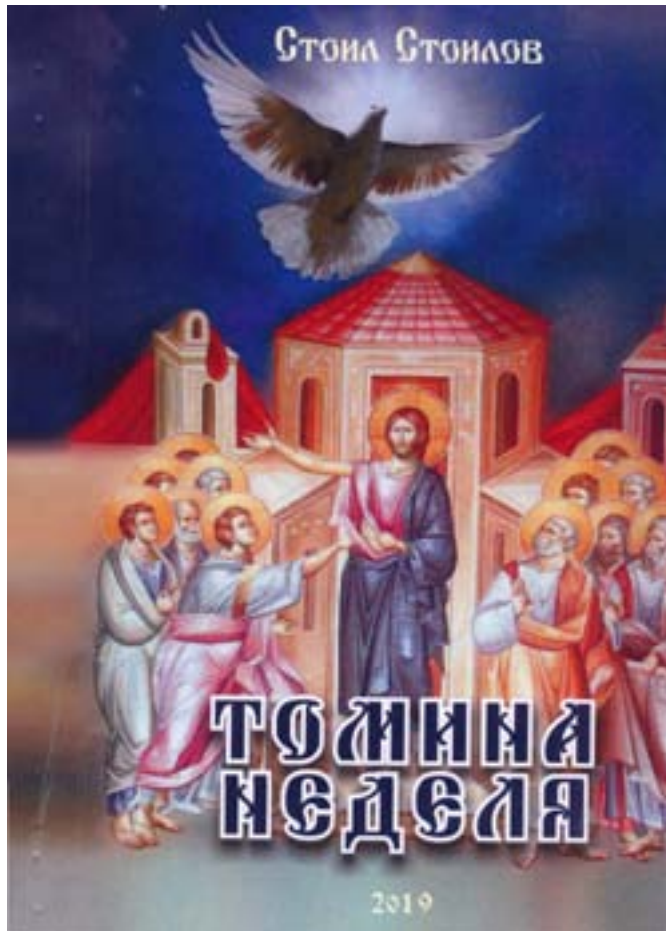
Финалният разказ, епиграм на малката по обем, но голяма по класическо свършенство книга, звучи одаично с горделивото признание на писателката, че е българка, че е родена в Тракия и е благословена от нейното легендарно минало. И без да съм наясно дали очаква от мене одобрение, затварям новото духовно сътворение на Елена Влашка с усещането, че съм обляган от аурата на спонтанно изречени мъдрости .

Синдром на Турет – Бръцолевене на цинизми

Долапчийски синдром – въртене в кръг от спял кон

Елена Влашка. *Улични мисли, есета, алегоризми*. Изд. Прометей, София, 2019.

ПОЕЗИЯ И НАУКА

започва още с богатия талант на Гьоте, който освен поет, е и учен. Той е автор на „Науката за цветовете“ и „Прарастенията“.

Учените винаги са оспорвали истините в тия съчинения.

Със своята поетична гениалност Иван Вазов се нарежда до Алберт Айнщайн.

Скоро се навършват сто години от създаването на общата теория на относителността, през решителната 1915 г.,

когато публикува четири работи, свързани с нейната същност и следствие. Тая теория е трудна и непреодолима, не е лесно да се възприеме нейната същност и нейните изводи. Главното от нея е следното:

Реалното пространство е изкривено, а не плоско. Времето също

в известен смисъл е „изкривено“ – то тече различно, в различните точки на един система, ако тя се движи ускорено.

Една теория се смята за завършена и обоснована, когато съумее да обясни не само известните процеси в природата, но да предложи нови. Айнщайн предложил някои неизвестни ефекти, а именно:

При преминаването на светлинните

Най-високо място в поезията на Иван Вазов заема цикълът „Епопея на забравените“ (1881-1884). Той е посветен на героите, светците, на мъчениците на нашата национална революция. Що се отнася за откритието на проф. Борисов, него можем да го наречем най-далекогледия, сравнение, използвано от проф. Балабанов за гръцкия философ Платон. Що се отнася за възможността един поет да е и учен, спортът е много стар,

ПОГЛЕД ВЪРХУ ДВА ТВОРЧЕСКИ СВЯТА

Благовеста КАСАБОВА

ПОЕЗИЯ И МУЗИКА

Някой беше казал, че поезията е музиката на душата, а музиката е поезия за душата. Мисля, че казаното се отнася и за Татяна ТОНЧЕВА, тъй като по професия тя е музикант, а по душа е поет. Най-видимо думите ми се потвърждават в новата ѝ поетична книга „Звезден код“. Лиричните късове в нея стоят близо до жаждата ѝ за любов – всемирна и опрощаваща, до смисъла на живота, отразен в око на Божественото, радостта, че съществуваш, опити за усвояване на времето, което ни е дадено тук – на земята.

В кратките стихове на авторката, а и в някои от по-обемните, ще открием асоциативната и метафорична основа, върху която са изградени. Ще открием и своеобразна проекция на човешкия дух и човешката воля за пресътворяване, изпълнени с неспокойствие и тревожност чувства, които определят и нейните търсения и промисли. „Звезден код“ е двуезична книга – на български и френски. Не мога да пренеция превода, тъй като не владея добре френски език и доколко преводачката е спазила автентичността на текста и затова няма да говоря за неговите достойнства.

Съдържанието на „Звезден код“, като цяло, е пропито от любов, от нейното Божествено начало, от нежни звуци и артистичен дух. Ценителят на поезията ще усети, че стиховете са писани от музикант, защото чрез формата си – по-осезаемо при по-об-

емните творби, усещането за съзвучие и мелодика е доминиращо, особено в творбите, свързани с любовта.

*С очи намери ме,
със поглед стопли ме,
със пръсти извайвай ме ти.*

*Със длани сали ме,
с ръце си стопли ме,
със мисъл пренасяй ме там*

*във твоя свят дремен,
във твоя свят мъдър –
царува безвремие – знам!*

Любовта на **Татяна ТОНЧЕВА** е многопосочна и пространно обемна – към Бога, човека, света, живота, любимия човек, любов-зов към хората да станат по-добри, по-човечни, достойни за любов с копнежа за свобода на духа и чистосърдечност във взаимоотношенията им, към това, което виждат външно и вътрешно очите, романтиката и мярката за поведение, чрез което да осъзнаеш мисията на живота си и да умееш да се радваш.

*Дошла съм
не за оплакване,
не за жалост.
Дошла съм за радост!*

Вниманието на авторката в кратките фор-

*Радостта е най-сигурното
доближаване до Бога.
Тя е дете на Любовта.*

Симптоматични за Татяна Тончева са лиричните късове, изпълнени с подобно съдържание. Те подказват, че така тя моделира по своя си начин портрет на своята вътрешна нагласа. В нея няма да открием външно от бурни чувства, натрапващ се релеф от страсти и необикновени желания. Татяна Тончева предпочитва интимната топлина, емоционалните разсъждения, вътрешните потребности от радост и упование в доброто, в Божественото, което всъщност я кара да посетне към перото. Словото по-често е индизказателно, редува се думи с конкретно съдържание и думи с нравствено-философски

детайли. Примерно – стихотворението „Сълзи“:

*Сълзите ни отвориха очите.
Скръбта доведе радост.
А болката в недра
на черната Земя попи
и слънчев лъч роди!*

Лириката на Татяна Тончева в „Звезден код“ е подчинена на съкровени преживявания, които намират опора и носят радост от движението на времето, неговите необозрим измерения, противоборства, трудна съпротива срещу злото и най-важното – строн мостове, по които да минават заблудените души, за да търсят себе си, вярата, надеждата и любовта си.

В една част от творбите си авторката говори за изстраданият си чувства и как зад мрака на болката се издигат светли възпеления и мисли на човек, съдбовно свързан с изкуството на поезията и музиката, човек, чиято съвест е жива и чиято любов е жива.

В този ред на мисли, ще завърша думите си за новата стихосбирка на Татяна Тончева „Звезден код“ с едно от знаковите ѝ стихотворения в нея, а то е „Отрий любовта“:

*Открий Любовта във своето сърце –
отдадена тя там съществува.
От сън събуди я, дай ѝ подслон,
приктай я, с ласка стопли я.*

*Мечтае да срещне влюблени неща,
че приказен дар е самата!
Родила се в твоето сърце и сега
тя търси другар в тишината!*

„Бирария Синигера“, „Гигантски любовен слалом в края на зимата“, „Завещанието“ и още няколко други.

Така сполучливо и въздействащо Ангелина Дичева подсказва, че освен силите, които действат вътре в човека, съществуват и външни сили, чийто последиства трудно могат да се предвидят и предотвратят. В съвременната българска белетристика се наблюдава – както впрочем е особено видимо при Ангелина Дичева, детайлно пресъздаване на ситуации, които в голяма степен предизвикват особеностите в поведението и мисленето на действащия персонаж. Така авторката – често подтекстово, откроява или по-точно прави съпоставка между добро и зло, светло и тъмно, между възприемането на вътрешните сестива и външната картина. В разказите си от сборника „В онази маслена нощ“ Ангелина Дичева възприема житейските превратности с толерантност, без каквато и да е агресия, защото се стреми да разбере човека и чрез творчеството си ратува за онова, необходимо за него щастие, за да живее пълноценно, в мир със себе си и в хармония с останалата свят.

Непременно искам да отбележа и разказа „Легенда за София“, за да потвърдя казаното в началото, че прозата на Ангелина Дичева в същността си е лирическа. Легендарно-романтичният дух на историята за цар Шишман, намерил убежище от турските плъчница в крепостта Урвич, е не само емоционално възлнуваща с трагичния край на Велена – момичето, готово да открие на врага тайния проход към крепостта, за да се спаси, но и с умението на писателката да създава заредена с мистика и романтика атмосфера, също и да открие непоклатимото българско самосъзнание в лицето на баба Димитра. Към легендарно-мистичния дух на „Легенда за София“ можем да причислим и разказите „Жасмин“, „Звезда“, „Насаме с Вечерницата“ и др.

Сборникът с разкази „В онази маслена нощ“ е своеобразно художествено пресътворяване на своеобразния житейски пъзел със силно емоционално въздействие и същевременно е автентична творческа защита на уникалността на битието, на времето, на живота като едно възлнуващо приключение, възлнуващо пресъздадено идейно-естетически от Ангелина Дичева.

ЖИТИЕ И БИТИЕ
НА ДНЕСНИЯ ГРАДСКИ ЖИТЕЛ

Ако трябва да определя каква в същността си е прозата на **Ангелина ДИЧЕВА**, ще кажа, че е лирична. Лиричността в нея е по-скоро настроение, което авторката носи в себе си, за разлика от сюжетните истории, които са реални и сякаш моментна снимка от живота в цялото му многообразие и многоизмерение. Иначе казано, има хармония между лирическото настроение и взаимоотношенията и действията на героите, между характеристиките им и душевността им и нравствеността им. Поведението им писателката разкрива както в екстремални, така и при съвсем обикновени делични случаи и събития. И така става възможно тя да проникне и да пресъздаде случващото се от различни ъгли и гледни точки.

Действието в историята, които Ангелина Дичева разказва, се разгръща естествено, тя не търси темите и проблемите, не ги измисля, а пресъздава реално случилото се художествено убедително чрез възбразението си и чрез умението си да импровизира. Не натрапва идеи, те се формират в процеса на действието и на сюжетното разгръщане. По този начин писателката гради както вътрешната, така и външната конструкция на повествованието, а героите се представят сами чрез отнoшенията си към хората и битието. А в битието често има момент на

изненада – а изненадата е един от характерните детайли в прозата на Ангелина Дичева. Още в първия разказ в сборника „В онази маслена вечер“ – новата книга на Ангелина Дичева – „Подарък за Рождество“, изненадата се появява и присъства в по-голяма част от разказите в книгата. В последните няколко години талантливият наши белетристи насочват перото си към незавидната съдба на българското село днес, с носталгия на миналото му, когато е било живо и жлаво. Ангелина Дичева обаче е насочила вниманието си в друга посока. Фабулният поток на нейните разкази проследява живота в градска среда, търсейки ключа към съдбата на обикновения градски човек, неговото битие и съзнание, психологическата му нагласа и онова видимо и невидимо, към което се стреми. Знаков в този смисъл е разказът „Вятърът“. Дня – главната героиня, е типичен градски жител с обикновени навици и делничите. И от обикновено нейно действие – сутрешната разходка на кучето си, се завързва сюжетна сага, която ще я отклони от познатия път – появява се мъжът, който може би подсъзнателно е очаквала цял живот. Завързва се и обичайният конфликт – дългът и привързаността към семейството и появата на късната любов. Диана – Дня, е интелектуалка, която не си е и помисляла, че може да промени живота си, като допусне присъствието на друг мъж в него. Срещата с късия мъж е изненада и за самата нея, тя не се противи на зараждащото се ново чувство, отдава му се, бигайки от мисълта за последиствата в семейството.

Върху подобна емоционално-психологическа основа са изградени и друга група разкази от сборника – „Изкупление“, „По Коледа“, „Мис Кармела Лопес“ и др. Други, не по-малко интригуващи като сюжет разкази също имат емоционално-психологически елементи, но идеята им насоченост е по-друга. Зад привидното простодушие и наивност в поведението на действащите в сюжетното развитие лица, авторката извежда на преден план практичната меркантилност на определен тип хора и действията и постъпките им още в ранна възраст. Примерно – нитересният не само в тематично отношение разказ „Асистентът“. Тук искам да отворя една скоба и да кажа, че Ангелина Дичева посвoемя пресъздава, както се изразява един

ПРЕКЛОНЕНИЕ
КЪМ
СЛОВЕСНОСТТА

МУСКУЛИТЕ ѝ

*се опънаха (опнаха). Има ли разлика?
Не. Да. Кой от двата отговора е верен?
И двата. Не: двата облика означават
еднакво глаголно действие, осъществено
в минало свършено време. Да: в опнаха
липсва ъ, една буква, но това ме кара да
възприемам извършеното като сторено
по-бързо, по-кратко в сравнение с
предходното, което намирам за по-дълго.
Едва ли мнозина долавят такива съвсем
дребни, дори незабележими различки.
Може да ми се възрази: добре де, какво
значение има дали ще употреби опъвам
вместо опам? Но такива никакъвешки
разподобности аз ги неволно хващам
и те ми доставят услада, карат ме
да си мислом казвам с възхита „Боже
Господи, Христе Иисусе, каква - по воля
Твоя - изтъняността, какви сгоди, едва
ли не до неуловимост, да изразяваме
отнесености в езика наш насущни!
А как небрежно, възгрубо, грубоавато,
грубо, даже грубиянски, пахта-пухта,
хайде-хуйда боравим с тъй изразителни,
преизискано средство да обукяеме
душевные, умствени трепети”.*

*Нижка тия редовеце да овънишества,
за кой ли път, моето преклонение към
словесността майчина и бащина, дядова
и бабина, праотческа. Преди да го сторя
изчетох тома четири на Чехов и едно-
от Леонид Андреев, Достоевски.
Как бие на очи грамаднейшата разлика
между българина и руснака, при цялата
ни близост. У них то прегръдки, то
целувки, то сълзи, то излияния с думи,
кое през кое по-изобилни. В сравнение с
ония северняци ние, южняци, сме люде
къде-къде по-сдържани. Поменавам
го без капка упрек към нас и тях, Богу
слава, народите са различни, иначе би
било еднообразие и скука. Българите
не щем да си откриваме, току така,
за друг душат: сме твърде светливи,
руснаците в съпоставка с нас са едва ли
не ексхибиционисти. Но тая негодност,
камай притеснителност, да се душевно
саморазголяме, правим много да скъдеят
у поети, писатели, езикопревърлячи
свидетелства за любов към най-
българското нещо: словесността ни.
Все едно мъж обича искрено, дълбоко,
чисто жена, пък се вярди да ѝ каже
заветното обичам те. Не бива да сме
прегрешаващите с перото чак толкоз
пестеливи не, а скръзвиви към нашата
скръвеност на скръвеностите. Зор
голям ще някой види, ако науми да
състави сборник с поетови, писателски,
преводачески признания в страст към
него, възискателен трудно би напълнил
мънино книжленце.*

Помощ! - Тъкмо бяхме свикнали да се преструваме, че ни е добре при комунизма, и той взе че си тръгна!

Помощ! - Искане свобода, без да казваме каква, и за чия сметка!

Помощ! - Сладкодумните негодници стават все повече и застават начело!

Помощ! - Нас, българите, ни приемат в Европа хора, които ни презират!

Помощ! - В комунизма има и хубави неща!

Помощ! - Красотата продължава да е необяснима!

Помощ! - Ние, малките хора, оплохмее, освирахме и обругахме комунизма, сега ни остава да въздишаме по него!

Помощ! - Не чух комунистите да благодарят, че с тях не се постигнати комунистически!

Помощ! - Обезобразяват истината с остроумие!

Помощ! - Превръщаме се в нация от писатели!

Помощ! - След участието ни в провала на утопията „комунизъм“, ние за друга утопия вече не ставаме!

Румен СТОЯНОВ

Янаки ЗИБИЛЯНОВ

Помощ! - Нас, българите, ни освобождават!

Помощ! - Комунистите сами си извършват прехода към демокрация!

Помощ! - Някои още въздишат по комунизма, а някои вече мечтаят за него!

Помощ! - Българската ни драма е в това, че ние вече не я чувстваме!

Помощ! - Комунизмът си отиде, но комунистите си останаха!

Помощ! - Демокрацията се дави в себе си!

Помощ! - Започва предизборното бръшолевене!

Помощ! - Един ми говори за болката си в метафори!

Помощ! - Затрупват факта с митове!

Помощ! - Комунистите докарара България до плач и най-много плачат те!

Помощ! - Тъкмо бяхме свикнали да се преструваме, че ни е добре при комунизма, и той взе че си тръгна!

Помощ! - Искане свобода, без да казваме каква, и за чия сметка!

Помощ! - Сладкодумните негодници стават все повече и застават начело!

Помощ! - Нас, българите, ни приемат в Европа хора, които ни презират!

Помощ! - В комунизма има и хубави неща!

Помощ! - Красотата продължава да е необяснима!

Помощ! - Ние, малките хора, оплохмее, освирахме и обругахме комунизма, сега ни остава да въздишаме по него!

Помощ! - Не чух комунистите да благодарят, че с тях не се постигнати комунистически!

Помощ! - Обезобразяват истината с остроумие!

Помощ! - Превръщаме се в нация от писатели!

Помощ! - След участието ни в провала на утопията „комунизъм“, ние за друга утопия вече не ставаме!

Помощ! - Негодниците вече се представят и за интелектуалци!

Помощ! - Аз съм българин!

Помощ! - Не мога да поемам повече спомени!

Помощ! - Цял живот ми внушават, че истинският българин е фашист!

Помощ! - Комунистите оакаха всичко, включително и в гашите си, и питат кой е сторил това!

Помощ! - Опитват се да пробутат нашата българска апатия за толерантност!

Помощ! - Комунистите плачат над развалините на собственото си престъпление.

Помощ! - Комунистите са зло, но като се разделиха на социалисти и демократи, то се удвои.

Помощ! - Истината се оказа предпрешена лъжа!

Помощ! - Митът затрупа факта!

Помощ! - Ние, хората, сме предоставени на нищото!

Помощ! - Неразгадаемата причудливост се прогласява за истинска поезия!

Помощ! - Ние, българите, сме заставени да наричаме смяната на един робовладелец с друг - свобода!

Помощ! - И този култист иска да се пробута за поет!

Помощ! - Литераторът избутва очевиден!

Помощ! - Ако Христос знаеше за какво ще бъде употребен, щеше ли да се хване с тази тежка работа!

Помощ! - Предателите и демагозите наричат племенното ни чувство за самосъхранение „популизъм“.

Помощ! - Стесняват още по-незабележимо изискванията ни за свобода.

Помощ! - Това е поет по рождение, а това е поет по образование!

Помощ! - Ползата все така продължава да избутва истината!

Помощ! - Този поетичен талант е зацапан с образование!

Помощ! - Умът все така безуспешно се опитва да замести сърцето!

Помощ! - Художественото разкрасяване на истината я прави лекомислена!

Помощ! - Комунизмът беше нашата младост!

Помощ! - Проверих върху себе си човекът не е направен да бъде добър!

Помощ! - Безуспешно се чистят от цитати!

Помощ! - Като бяхме да се спасим от патоса, ние се натресохме на присмеха!

Помощ! - Тия се нуждаят от метафората, както сакатият от патерницата!

Помощ! - Тази трагедия напирва да мине за комедия!

Помощ! - България се пренаселва от мъдрци!

Помощ! - Джазът е опит да ни се внуши, че и неможенето да се прави истинска музика, също е изкуство!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Помощ! - Лицемери, демагози, дребни политически мошеници и негодници, от всякаква порода, ме учат на либерализъм!

Не се връщат и не се редактират материали!

Абонамент - само в редакцията

Адрес: 6003 Ст.Загора, ул.Хр. Ботев 4	
Главен редактор:	Йордан АТАНАСОВ
тел:	042/649-110, GSM 0888790135
Зам.главен редактор:	Красимира БОЖАНОВА
Редактори:	Румен СТОЯНОВ, Иван БОЧЕВ
Издател:	НЧ "Даскал Петър Иванов"
e-mail:	lit_glas@abv.bg
Интернет страница:	literaturenglas.com
IBAN:	BG14 UNCR 7630 1074 8633 90
BIC:	UNCRBGFS
УниКредит Булбанк	Стара Загора
Печат:	"ЛИТЕРА ПРИНТ" АД - Стара Загора

Агнешка ХЕРМАН

Пътуване

Тръгвам на дълъг път.
Към топлите страни.
Тук непрестанно се стичат
капки от стрехите.
Ветровете в пролуките вият.
Расте безумието.
Обгърната съм цяла от мъглата.
Както повечето свят.
От мъглата, в която нощем
се излюпват демони.
С нарастваща сила помня твоя глас,
мирис и докосване -
повече, отколкото е нужно,
за да успея да остана тук.
Просейки, изричам молитви,
зова на помощ времето,
макар да знам, че то ще ме убие.
Търпеливо - като морфин.

черна дупка

Днес се събудих без Бога.
В черната дупка на вярата.
Понякога не е важно дали има
някой до нас.
Добре е все пак да знаеш,
че някъде той съществува
и да пееш химни на тъгата с надеждата,
че някога ще се появи.

Един ден се събудих, сигурна,
че няма изобщо кой да се появи.

Кои сме ние без нашите богове?

Фонът нека да бъдат
прозорецът и снегът.
Пред дулото на обектива стои поетът.
Без обичайната за такъв случай поза.
Копчето на костюма му
се люлее на един-единствен конец.
Очакваме слънчевия лъч.
Очакваме контраста и погледа,
който ще ни отведе нанякъде.
И тогава се появява тъмнината.
Поетът опира главата си на нея.
Притваря очи. Сега е със себе си.

мрачен ноември

Приглушени стъпки.
Мекият килим на листата.
Птиците отлетяха. Бяхме създадени
в градината. На слънчева светлина.
Сега всичко е обгърнато от вяла сивота.
Невидимо оттук е небето.
Невидима - земята.
Невидим - ти. Любовта агонизира.
Може би упоена.

Целуваш пръстите на моите стъпала.
Огненият кармин на лака -
това е днес единственият признак
на живот.

Бихме могли да се скрием
в някой град.
В Залцбург или в Толедо.
Да изчезнем в чуждоезичната тъпла.
Да се докосваме без страх,
че някой ще ни разпознае.
Да заключим катинара
на нашата любов
на парапета на кънтящ
от стъпките мост.
Как да мислим за вечността,
щом пред нас
няма никакво бъдеще?

* * *

Август. Падащи звезди в градината.
Узрели сливи, събрани по обяд
в кошничката на масата.

Марс е по-близо от когато и да било.
Кая гледа към звездното небе.
Върху златистата й седемгодишна глава
се поваля грамадата на космоса.

далече

Нощем тук не ме навествят
никакви сънища.
Вековният камък,
върху който е построен домът,
ефикасно заглушава биенето на сърцето
на земята.
Тук по-ясно можеш да чуеш стиховете.
Идват точно навреме.
Винаги по двойки.
Сякаш регулярността
и симетрията принадлежат
на местния обичай,
а за всяко отстъпничество
се е заплащало с лудост.
Отклонилите се от коловоза
ги вземат на лечение
в града с хеликоптер.
Къщи далече една от друга.
В прозорците - лампички.
Всекидневно движение
в борбата с пустотата.

През моето отражение във водата
плуват тежки облаци.
Тук пространството и времето
имат едно и също измерение.
Разделят ме от теб.

От полски: Лъчезар СЕЛЯШКИ

Евгений ЕВТУШЕНКО

* * *

Бял пада, пада снега
от небесния рай...
Не може да е така
да живея безкрай.

Нечии души живели
стигат необята,
сякаш снегове бели
литват от Земята.

Бял пада, пада снега...
Ще си тръгна и аз.
Не се боя от смъртта,
не чакам звезден час.

И не вярвам във чудо,
не съм звезда, ни сняг,
повече няма да бъда,
да се повтора пак.

И се питах аз, грешен, –
кой ли всъщност съм бил,
бързаш, слаб, неуспешен,
до край кого съм любил?

Аз обичах Русия
с цялата си кръв –
речните й стихии,
всеки овраг и връх,

нощните й седенки,
брезовия й цвят,
нейните Пушкин, Стенка,
стареца белобрад.

И в дълбока печал
гледах да не скърбя.
И в безреда живях –
за Русия живях.

И се моля в тревога,
с обич огромна –
малко поне да мога
на Рус да помогна.

Нека тя ме прокуди,
да изчезна без вест,
само тя да остане
все със чест, все със чест...

Бял сняг с лъх нескверним
пада ден подир ден,
при Стенка и Пушкин – един,
ще е такъв и след мен.

Както било е преди,
пада белият сняг,
скрива всички следи,
реже погледа чак.

Пред смъртта съм безсилен,
да... но не и сразен:
Щом я има Русия,
ще ме има и мен...

От руски: Пламен АНАКИЕВ

